HØJBY nyt

Lokalnyheder for Højby-Lindvedområdet

Indlæg i Højby Nyt 2021 Nr. 6

Højby telefoncentral i perioden 1923-1930

Af: Elna Jensen, Østergård Højby

Erindringer fra mit barndomshjem på Højby telefoncentral i perioden 1923-1930

Centralen var beliggende på hjørnet, hvor anlægget nu er, med kroen og Chr. Bihl's værksted som genboere.
Min mor hed Ane Christensen f. Jacobsen, (blev kaldt Anna), født 1881-død 1956.
Mor havde ingen uddannelse.
Min far, Hans Martin Joacim Christensen, elektroingeniør, født 1882-død 1922.
Vi var 6 søskende – alle piger, populært kaldt centralpigerne . Else f: 19o5, Inge 1912, Elna 1913, Grete 1915, Åse 1916, Birte 1918.
I 1922 flyttede vi fra Odense til Højby. Min far mente, at vi børn havde godt af at komme ud i frie omgivelser. Han lejede et hus, tilhørende Hans Laurits Hansen, Lindegård. Vi beboede hele huset, der var beliggende på en stor grund – huset ligger der endnu, Svendborgvej 318.
Vi havde det dejligt, men desværre blev min far syg af blindtarmsbetændelse, som bredte sig til bughinden, og far døde i en alder af 40 år.
Huset vi boede i, lå ved siden af centralen, og da vi ikke selv havde telefon, benyttede mor den offentlige talestation, som centralen kaldtes, når der skulle tales med sygehuset i Odense. Der var far indlagt.
PÅ den måde kom mor i forbindelse med den daværende centralbestyrer Petersen (skomager). Han foreslog mor at søge stillingen som hans afløser. Han havde netop sagt op på grund af alder. Da mor ikke havde nogen uddannelse og ikke anede, hvor hun skulle få føden fra til alle os børn, søgte hun og fik stillingen.
1.juli 1923 flyttede vi ind i centralen. Jeg har fået oplyst, at lønnen i januar 1926 var 1236,07 kr. pr. kvartal, og da mor rejste i 1955 var lønnen 3243,07 kr. pr kvartal. I hele perioden, vi boede der, betalte mor 120,00 kr. om året i husleje. Lønnen var i forhold til, hvor mange abonnenter, der var. De første år var der knap 100 og da mor rejste, var der 195. Inden centralen blev nedlagt i 1969, var der over 200.
Mor havde ikke noget kendskab til sit nye job, men med god vilje og stor ansvarsfølelse klarede hun det hele.
De første år havde vi en uddannet telefondame, men efterhånden, som vi børn blev konfirmeret – altså 14 år – blev vi oplært i at betjene ekspeditionsbordet.
Abonnenterne brugte næsten aldrig numre, når de ringede op. De bad om smeden, brugsen, dyrlægen o.s.v. Vi kunne alle numrene i hovedet (det kan jeg stadig).
Ekspeditionsbordet kunne kun betjenes af en person ad gangen, og i stille timer kunne vi udmærket sidde med et håndarbejde. Det var i middags- og eftermiddagstimerne + om søndagen. Vi havde et stopur til 3 minutter. Alt var manuel betjening. Udenbys samtaler skulle noteres og bestilles, kontrolleres med minuttal o.s.v. om man vil-

Højby Teleforncentral

le nøjes med de 3 minutter, der var almindeligt eller man ville forsætte. Det kostede jo ekstra. I det hele taget var der meget regnskab, både i hverdagen og månedlige sammentællinger af specificerede samtaler. Åbningstiden var fra klokken 7 morgen til klokken 21. Derefter var det nattakst. Der skulle altid være en til at tage nattevagten. Vi skiftedes selvfølgelig. Oppe ved vore soveværelser havde vi en alarmklokke. Det kunne nemt ske, at vi var oppe(nede)5-6 gange på en nat. Men det var til en ekstra høj takst. Jule- og nytårsaften måtte vi lukke klokken 18.00.

Vi kunne også blive udsat for, at der var nogle, som bankede på døren, og vi havde pligt til at lukke op. Det var ikke altid lige morsomt. Det var somme tider ulykkestilfælde, ildebrand, jordemoder eller læge, men så blev vi jo sat ind i mange problemer.

Ekspeditionsbordet fungerede på den måde, at når en abonnent ringede, faldt der en lille klap ned med en snurrende lyd, så nummeret blev synligt. Vi skulle så med nogle ledninger (par) med en slags metalpropper i enderne, forbinde til det ønskede nummer. Der hang et hørerør ned fra loftet med en kontravægt på. Det holdt vi i venstre hånd. Den højre hånd blev brugt til at betjene bordet og skrive. Hvis en abonnents telefon var i uorden, henvendte de sig til os. Det blev så meldt til fejlkontoret, men der kunne gå flere dage, inden montøren fandt fejlen. Der var jo kun luftledninger.

Jeg husker engang, det var fuldstændig kaosen forfærdelig snestorm + islag. Det forårsagede, at de fleste ledninger var faldet ned eller sammenslyngede. Det varede en uge, inden det var normalt igen.

Normalt var en vagt 4 timer, men det blev der ikke spekuleret så meget på, når det var os piger, der sad der, men når mor havde uddannet personale, skulle det naturligvis overholdes. De sidste år, mor var på centralen, var vi rejst hjemmefra, så da havde mor 2 fremmede damer.

Engang imellem kom der uanmeldt besøg af overingeniøren med følge. De skulle ud og kontrollere at alt var i orden. Så var det om at få gemt håndarbejdet til side eller romanerne væk. Vi havde en stor pose hængende på væggen til samme formål.

Blandt vore forpligtelser, det vil sige tjenester vi gjorde, var f.eks. at tage imod og give besked fra og til abonnenter som f. eks. ” Vi er her igen om 2 timer” eller ”vi svarer ikke et par dage, vil I tage imod besked. Ligeledes hentede vi de nærmeste naboer til centralen f. eks. Friskolelæreren, Svend Madsen (lillebiludlejning) el. Kristian Bihl. De havde ikke telefon de første år.

En anden forpligtelse, der hørte til centralen, var når der var folketingsvalg eller kommunevalg. Da skulle vi have åbent indtil de sidste valgresultater var indløbet.

Og da vi boede lige ved siden af forsamlingshuset, hvor de fleste af Højbys beboere var samlet for at høre og drøfte valgresultater, kom der med korte mellemrum sognerådsmedlemmer og andre ind til os for at skrive de indløbne resultater op for derefter at gå ind og læse dem op i forsamlingshuset. Det var meget spændende og blev fulgt med stor interesse. Det kunne blive langt ud på natten inden vi kunne lukke.

Ved betjeningsbordet hang der også en stor gul konvolut, hvorpå der stod, at den kun måtte brydes i tilfælde af mobilisering af hæren. Det var instrukser om, hvordan vi så skulle forholde os, men den kom jo aldrig i brug, da Danmark jo under den sidste verdenskrig blev besat og ikke kunne mobilisere.

Et erindringsbillede af Højby telefoncentral og dens beboere, hvor af jeg var den ene.